

Pozn. 1. V přehledu jsou uvedeny pro zjednodušení pouze tvary 3. osoby jednotného čísla.

2. Nebylo tam zařazeno tzv. dvojité složené perfektum (passé surcomposé): il a eu trouvé.

3. Z přehledu je patrné, že v soustavě slovesných tvarů odpovídá každému jednotnému času (nebo způsobu) jeden čas (způsob) složený, jehož pomocné sloveso je v příslušném jednotném čase (způsobu), např. il trouve *nalezá* – il a trouvé *nalezl*; il trouverait *nalezl by* – il aurait trouvé *byl by nalezl*. Poslední části každého složeného tvaru v rodě činném i trpném je přičesti minulé významového slovesa, např. trouvé.

216 SLOVESNÉ TVARY JEDNODUCHÉ

Základem pro tvoření přítomného času oznamovacího způsobu (il trouve), jednoduchého perfekta (il trouva), budoucího času (il trouvera), podmiňovacího způsobu přítomného (il trouverait) a minulého přičesti (trouvé) je u většiny sloves infinitiv (trouver).

Základem pro tvoření imperfekta (il trouvait) a přítomného přičesti (trouvant) je 1. os. množ. čísla přítomného času (nous trouvons). Přítomný konjunktiv (qu'il trouve) se tvoří ze 3. os. množ. čísla přítomného času (ils trouvent); konjunktiv imperfekta (qu'il trouvât) ze 3. os. jedn. čísla jednoduchého perfekta (il trouva). Rozkazovací způsob (trouve, trouvez, trouvez) vychází z příslušné osoby přítomného času oznamovacího způsobu (tu trouves, nous trouvons, vous trouvez).

217 OZNAMOVACÍ ZPŮSOB PŘÍTOMNÉHO ČASU PRAVIDELNÝCH SLOVES

1. třída: trouver [truve]

je trouve	[ʒatru:v]	nous trouvons	[nutruvõ]
tu trouves	[tutru:v]	vous trouvez	[vutruve]
il trouve	[iltru:v]	ils trouvent	[iltru:v]

Infinitivní koncovku **-er** nahrazujeme koncovkami: **-e, -es, -e; -ons, -ez, -ent**.

Pozn. 1. Tvary jedn. č. a 3. os. množ. č. znějí stejně [tru:v], ale v pravopise mají tři různé, němé koncovky: **-e, -es, -ent**.

2. U sloves začínajících samohláskou nebo něným h je v 1. os. jedn. č. u osob zájmena výpustka: v celém množném čísle je vázání: arriver [arive], j'arrive [ʒari:v], nous arrivons [nuzarivõ], vous arrivez [vuzarive], ils arrivent [izari:v], j'habite [ʒabit], ils habitent [izabit].

3. U některých sloves 1. třídy jsou fonetické a pravopisné zvláštnosti. Slovesa typu avancer, manger; étudier, continuer, jouer; lever, appeler, jeter, espérer; payer, employer, appuyer viz 227 n.

2. třída: finir [fini:r]

je finis	[ʒəfini]	nous finissons	[nufinisõ]
tu finis	[tufini]	vous finissez	[vufinise]
il finit	[ifini]	ils finissent	[ifinis]

Infinitivní koncovku **-ir** nahrazujeme koncovkami: **-is, -is, -it; -iss + ons, -iss + ez, -iss + ent**

Pozn. 1. Tvary jedn. č. znějí stejně [fini]; 3. os. jedn. a množ. čísla se liší v pravopise i ve výslovnosti: il finit [fini] – ils finissent [finis].

2. Řada sloves zakončených v infinitivu na **-ir** se časuje nepravidelně, např. courir, partir, venir aj. (viz 235).

3. Koncovky přít. času všech sloves (včetně nepravidelných) můžeme shrnout takto:

Jednotné číslo	Výjimky
1. -e, -s	je peux, je veux, je vauX, j'ai
2. -es, -s	tu peux, tu veux, tu vauX
3. -e, -t (-d)	il a, il va, il vainc
Množné číslo	Výjimky
1. -ons	nous sommes
2. -ez	vous dites, vous redites, vous êtes, vous faites (a složeniny: vous refaites aj.)
3. -ent	ils font, ils ont, ils sont, ils vont

4. Časování nepravidelných sloves viz 235, 236.

5. Užívání přítomného času viz 256.

218 ROZKAZOVACÍ ZPŮSOB

Od oznamovacího způsobu se rozkazovací způsob liší hlavně tím, že podmět není vyjádřen osobním zájmenem (srov. *regardez* *podívejte se* — *vous regardez* *dívejte se*; *choisissez* *vyber si* — *tu choisís* *vybíráš si*; *attendons* *počkejme* — *nous attendons* *čekáme* apod.).

Jednotlivé tvary, tj. 2. os. jednotného čísla a 1. a 2. os. množného čísla, mají tuto podobu:

osoba a číslo	1. třída	2. třída	nepravidelná slovesa
2. os. jedn. č. 1. os. množ. č. 2. os. množ. č.	écoute écoutez écoutez	finís finissons finissez	sors sortons sortez

Jak je zřejmé z uvedené tabulky, po zvukové stránce se jednotlivé tvary sloves 1. a 2. třídy i sloves nepravidelných shodují s odpovídajícími tvary způsobu oznamovacího. Stejně tomu je i po stránce pravopisné s výjimkou 2. os. jednotného čísla sloves 1. třídy, kde místo indikativní koncovky *-es* (např. *tu écoutes*) je imperativní koncovka *-e* (např. *écoute*). Obdobně zaniká *-s* v 2. osobě jednotného čísla u slovesa *aller* (va — na rozdíl od *tu vas*).

Pozn. 1. Koncové *-s* však nezaniká, následuje-li zájmené příslovce *en* nebo *y*, např.: *Parles-en* [parlezá]. *Murv o tom*. *Penses-y* [pásesz]. *Myslí na to*. *Vas-y* [vaz]. *Jdi tam*. *Déj se* (*pusť se*) *do toho*.

Téměř všechna nepravidelná slovesa mají tvary rozkazovacího způsobu shodné s odpovídajícími tvary způsobu oznamovacího po stránce zvukové i pravopisné. Výjimku činí pouze tato slovesa:

être	avoir	savoir	vouloir
sois soyons soyez	aie ayons ayez	sache sachons sachez	veux <i>chtěj</i> , voulons <i>chtějme</i> vouliez <i>chtějte</i> , venillez <i>raďte</i>

Pozn. 2. Užívání rozkazovacího způsobu viz 266.

219 BUDOUCÍ ČAS

Tvoří se u všech sloves týmiž koncovkami:

1. os. jedn. č.:	-ai	1. os. mn. č.:	-ons
2. os. jedn. č.:	-as	2. os. mn. č.:	-ez
3. os. jedn. č.:	-a	3. os. mn. č.:	-ont

Pozn. 1. Tyto koncovky jsou původem tvary přít. času slovesa *avoir*. V 1. a v 2. os. mn. č. jsou zkráceny. U všech sloves předchází před těmiž koncovkami souhláska *r*.

U všech pravidelných sloves a u mnoha nepravidelných se tyto koncovky připojují k infinitivu:

trouver	finir	sortir
je trouverai	je finirai	je sortirai
tu trouveras	tu finiras	tu sortiras
il trouvera	il finira	il sortira
nous trouverons	nous finirons	nous sortirons
vous trouverez	vous finirez	vous sortirez
ils trouveront	ils finiront	ils sortiront

Pozor na výslovnost u sloves 1. třídy zakončených na *-ier*, *-ner*, *-oner*: *j'étudierai* [žetudiré], *je continuerai* [žakotudiré], *je jouerai* [žazuré]. Naproti tomu vlivem dvou předcházejících vyslovených souhlásek před infinitivní koncovkou *-er* zní temné [ə], např. *je rentreraí* [žarätaré], *je parlerai* [žaparlaré]. Nepředcházejí-li před *-er* dvě vyslovené souhlásky, nestálé *e* se nevyslovuje, např. *je trouverai* [žatruré], *je chanterai* [žasäté] — souhláska *n* zde označuje nosovost samohlásky [ə] (*an*), nejde tedy o souhlásku vyslovenou.

Od jiného základu než od infinitivu se tvoří budoucí čas těchto sloves:

acquérir:	jaacquerrai [žakeré]	pleuvoir:	il pleuvra
courir:	je courrai [žakuré]	recevoir:	je recevrai
mourir:	je mourrai [žamuré]	falloir:	il faudra
pouvoir:	je pourrai [žapuré]	valoir:	je vaudra
voir:	je verrai [žaveré]	vouloir:	je voudra